

Biblioteksplan för Sollefteå kommun

2016-2019

Antagen av kommunfullmäktige, § 134. 151026

Innehållsförteckning

Inledning	3
Folkbiblioteksplan	4
Skolbiblioteksplan	15
Kunskapsstegen	19
Nyckeltal	21

Inledning

Bibliotekslagen (2013:801) reglerar de offentligt finansierade bibliotekens verksamhet och uppdrag.

Enligt lagen ska alla kommuner ha en politiskt antagen plan för sina biblioteksverksamheter.

Den säger att biblioteken ska prioritera:

- personer med funktionsnedsättning
- personer med annat modersmål än svenska
- de nationella minoriteterna

I Skollagen (2010:800) finns bestämmelser om skolbiblioteken.

Biblioteksplanen omfattar all biblioteksverksamhet som bedrivs av Sollefteå kommun, både folk- och skolbiblioteksverksamheten och är utarbetad av representanter för folkbibliotek och skola. Förändringar i respektive organisation, som påverkar biblioteksverksamheten, ska ske i samråd mellan bibliotekschef och rektor.

Planen beslutas av fullmäktige att gälla för perioden 2016 - 2019. Den följs upp och revideras årligen med första uppföljning i juni 2017.

Planen vilar på Sollefteå kommuns övergripande vision som lyder:

Sollefteå kommun utvecklas och förnyas med en välutbildad befolkning, god livsmiljö, mångfald i företagande, god omsorg och en välkomnande attityd.

En ny plan utarbetas under 2019, året efter valet, så att de politiker som då börjat sin mandatperiod har möjlighet att påverka den nya planens innehåll och inriktning.

Folkbiblioteksplan 2016-2019

Folkbiblioteksplan

Organisation, nuläge 151026

Folkbiblioteksverksamheten i Sollefteå består av:

- huvudbibliotek i Sollefteå
- filialen i Långsele, filialerna i Junsele och Näsåker samlokaliserade med Medborgarkontoren, filialerna i Ramsele och Resele integrerade med skolbiblioteken samt filialen i Graninge som är underställd Graningebyns intraprenad
- de fysiska biblioteken kompletteras med bibliotekets webbplats som ger möjlighet till självservice och tillgång till databaser och utlån av e-media när som helst på dygnet

Huvudbiblioteket har en central funktion för all biblioteksverksamhet i kommunen. Där administreras gemensamma funktioner och placeras gemensam media:

- datasystem och katalog
- webbplats med nättjänster och självservice dygnet runt
- specialmedia som t ex talböcker, punktskrift, böcker med stor stil och läsgruppsuppsättningar

Folkbiblioteksplan

Folkbibliotekens uppdrag

Bibliotekslagen (2013:801) säger att:

- varje kommun ska ha folkbibliotek
- folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov
- på folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform

I lagen anges även att folkbiblioteken ska:

- främja barn- och ungas språkutveckling och stimulera till läsning
- erbjuda medier och tjänster som präglas av allsidighet och kvalité
- verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet

och att de prioriterade grupperna ska vara:

- barn och ungdomar
- personer med funktionsnedsättning
- personer med annat modersmål än svenska
- de nationella minoriteterna

Andra dokument som bibliotekets uppdrag vilar på är, *Regional biblioteksplan för Västernorrland*, *UNESCOS folkbiblioteksmanifest*, *FN:s barnkonvention*, *Diskrimineringslagen (2008:567)*, och *Minoritetslagen (2009:724)*.

Folkbiblioteksplan

Övergripande utvecklingsområden

För att kunna möta samhällsförändringar och att vara delaktig i den nationella biblioteksutvecklingen krävs flexibilitet och ständig utveckling av biblioteksverksamheten. Pensionsavgångar bland personalen liksom kommunens befolkningsstruktur och ekonomi är omständigheter som påverkar framtiden för Sollefteås bibliotek.

Under planens giltighetstid är följande folkbiblioteksfrågor aktuella:

- kompetensförsörjning och rekrytering av personal
- utformning av biblioteksservice utanför Sollefteå tätort
- övergång till ett nytt biblioteksdatasystem. Nationellt katalogsamarbete i Libris. Byte av klassifikationssystem, från SAB till Dewey
- utveckla och fördjupa det läsfrämjande arbetet
- utveckla vår verksamhet för att bättre uppfylla lagens uppdrag att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas
- följa utvecklingen av förslaget om *Digitala servicecenter* (SOU 2015:28)

Folkbiblioteksplan

Läsfrämjande och tillgång till litteratur

Övergripande mål

Biblioteket ska:

- bidra till att främja barns språkutveckling
- stimulera barn och vuxnas intresse för litteratur, kunskap och bildning
- erbjuda medier och litteraturaktiviteter som präglas av allsidighet och god kvalitet

Strategier

I samverkan med BVC ge gåvoböcker till alla nyfödda samt till 1- och 3 åringar i kommunen, för att så tidigt som möjligt inspirera föräldrar och barn att läsa tillsammans.

I samverkan med landstingets logopeder arbeta för att stärka barns språkutveckling enligt *Språkjakten** arbetsmetod.

Regelbundna träffar mellan bibliotekarier och förskolornas läslustombud, för samarbete omkring förskolebarnens språkutveckling och för att utveckla metoder för läsinspiration.

Alla elever i åk 1 bjuds under läsåret in till sitt närmaste folkbibliotek, med syfte att få boktips och få känna att biblioteket finns till för dem och deras behov.

Återkommande, riktade enkäter som undersöker användarnas syn på hur biblioteket uppfyller sina mål om allsidighet och kvalitet vad gäller aktiviteter och mediebestånd.

I egen regi eller i samverkan med t ex studieförbund arrangera litteratur-/kulturaktiviteter, både för barn och vuxna, på andra språk än svenska och/eller med innehåll som inkluderar andra kulturer.

I egen regi eller i samverkan med t ex studieförbund arrangera litteratur-/kulturaktiviteter, både för barn och vuxna.

Bibliotekspersonalen utvecklar fortlöpande sin litteraturkompetens och förmedlarförmåga för att vara uppdaterade i bokutgivningen och för att kunna ge relevanta lästips.

Medieplanen revideras under 2016 så att mediebeståndet hålls aktuellt och anpassat för användarna.

Nyckeltal

Beståndet av anpassade medier ska vara minst 7 % av det totala mediebeståndet.

Minst 30 % av den totala mediebudgeten ska vara till inköp av barn och ungdomsmedia.

Inköp av *Lättläst för vuxna* och litteratur på de mest efterfrågade invandrarspråken ska vara 10 % av antalet utlån/år.

Minst 8 lästräffar för omsorgen ska arrangeras varje år.

Minst 70 % av bibliotekets totala programverksamhet för barn och vuxna ska ha litteraturinriktning.

På huvudbiblioteket ska minst 25 % av personalresurserna användas för barn- och ungdomsverksamhet.

* SPRÅKJAKTEN, ett samarbetsprojekt mellan landstingets logopeder och biblioteken i Västernorrlands län, för att stärka barns språkutveckling. <http://www.lvn.se/contentassets/e514e0c56ee6438cbc86274f880488f6/fillista/sprakjakt---svenska.pdf>

Folkbiblioteksplan

Informationsteknik och lärande

Övergripande mål

Biblioteket ska:

- vara ett stöd och en resurs för barn och vuxna i deras sökande efter kunskap och information
- bidra till ett ökat användande av samhällets digitala tjänster
- främja demokrati och yttrandefrihet genom att garantera fri tillgång till information

Strategier

Biblioteket tillhandahåller ett brett och kvalitativt urval av information i tryckt och elektronisk form.

Bibliotekspersonalen stödjer användarna i deras informationssökning och användning av digitala tjänster.

Studiebibliotekarie ger stöd till universitets- och högskolestuderande i samverkan med Reveljen.

Biblioteket deltar i den nationella, årligen återkommande kampanjveckan för digital delaktighet i Sverige.

Biblioteket ger tillgång till trådlöst nätverk, studieplatser och internetdatorer som är öppna för fri användning utifrån etiska regler.

Bibliotekspersonalen får kompetensutveckling för att följa med i den tekniska utvecklingen.

Nyckeltal

En ny användarvänlig bibliotekswebb ska vara klar senast 2016-02-28.

Planerad handledning i användningen av digitala tjänster ska erbjudas minst 2 gånger/månad.

Minst 9 internetdatorer för gratis användning ska finnas vid huvudbiblioteket, och minst 1 vid varje filial.

Tillgänglighet och lokaler

Övergripande mål

Bibliotekens lokaler ska vara:

- tillgängliga för alla
- en inbjudande mötesplats med utrymme för både gemenskap och enskildhet.
- en fungerande studiemiljö
- anpassade för olika behov och aktiviteter

Strategier

Anpassa bibliotekslokalerna så att de fungerar både för lässtimulerande aktiviteter och för de som söker en lugn miljö för läsning och studier.

Regelbundet förnya och förbättra bibliotekets tekniska utrustning med särskild hänsyn till funktionsnedsattas behov.

Bibliotekspersonalen ska få den kompetensutveckling som krävs för att möta användarnas behov av IT-stöd.

Nyckeltal

25 % av huvudbibliotekets öppna ytor ska kunna ägnas åt medier och verksamhet för barn och unga.

Ett välutrustat och flexibelt rum för huvudbibliotekets utbildnings- och programverksamhet ska finnas i de befintliga lokalerna 2016-12-31.

30 % av huvudbibliotekets sittplatser ska vara tysta platser/platser för enskildhet.

Minst 30 % av bibliotekets IT-utrustning (datorer och surfplattor) för allmänheten ska vara anpassad för funktionsnedsatta.

Senast 2016-12-31 ska bokhyllorna vara anpassade så att tillgängligheten förbättras. De nedersta hyllplanen ska höjas på vuxenavdelning och barnböckerna ska inte stå så högt att barn inte når upp till dem.

Skolbiblioteksplan 2016-2019

Skolbiblioteksplan

Skollagen (2010:800)

35 § För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

36 § Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Bibliotekslagen (2013:801)

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på:

- de nationella minoritetsspråken,
- andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska
- lättläst svenska.

Definition

Biblioteksplanen utgår ifrån Skolverkets definition av skolbibliotek:

Med skolbibliotek avser Skolverket en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas förfogande med hjälp av kompetent personal. Skolbibliotek är en del av skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbibliotek kan därmed betraktas dels som en materiell resurs som är en del i en skolas läromedel och övriga utrustning, dels en funktion som bidrar aktivt i kunskapsutvecklingen och svarar för viss service.

Skolbiblioteksplan

Mål

Skolbiblioteksverksamheten ska vara ett stöd för skolans utbildningsmål och en inspirationskälla för elevernas läsning.

Strategier

Skolbiblioteket är en integrerad del i skolans verksamhet genom att Kunskapsstegen ingår som en del i skolans pedagogiska arbete.

Skolbibliotekspersonalen utvecklar sina arbetsmetoder för läs- och skrivinspiration, informationskompetens och digital kompetens genom kontinuerlig fortbildning.

Skolbiblioteken tillhandahåller ett utbud av medier utifrån respektive skolas behov och förutsättningar, exempelvis skön- och facklitteratur, databaser och tidskrifter. Huvudbiblioteket stödjer skolorna med kompletterande medier.

Utvärdering

Skolbibliotekspersonalen redovisar sin verksamhet till respektive rektor efter varje termins slut. Redovisningarna ligger till grund för ställningstaganden för fortsatt verksamhet.

Uppföljning av Kunskapsstegen sker, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet, i skolans årliga kvalitetsrapport.

Nyckeltal se sidan 20.

Skolbiblioteksplan

Organisation

I Sollefteå kommun finns såväl bemannade skolbibliotek som planerad skolbiblioteksverksamhet med ambulerande personal.

Biblioteksdatasystem och bibliotekskatalog är folkbibliotekets ansvar.

Samverkan

För att säkra alla elevers likvärdiga tillgång till skolbiblioteksverksamhet ska skola och folkbibliotek samverka.

Förändringar i respektive organisation, som påverkar biblioteksverksamheten, ska ske i samråd mellan bibliotekschef och rektor.

Nuläge

I kommunen finns biblioteksfilialer med samverkande skolbibliotek i Ramsele och Resele. Vallaskolan och gymnasiet har bemannade skolbibliotek. Övriga skolor har ambulerande skolbibliotekspersonal. Dessa enheter har, sedan tidigare, egna mediesamlingar.

Översyn av skolbibliotekens organisation för att skapa en långsiktig lösning för kommunens samtliga skolor har genomförts och åtgärder genomförs med start hösten 2015.

Förslag till vidare utveckling

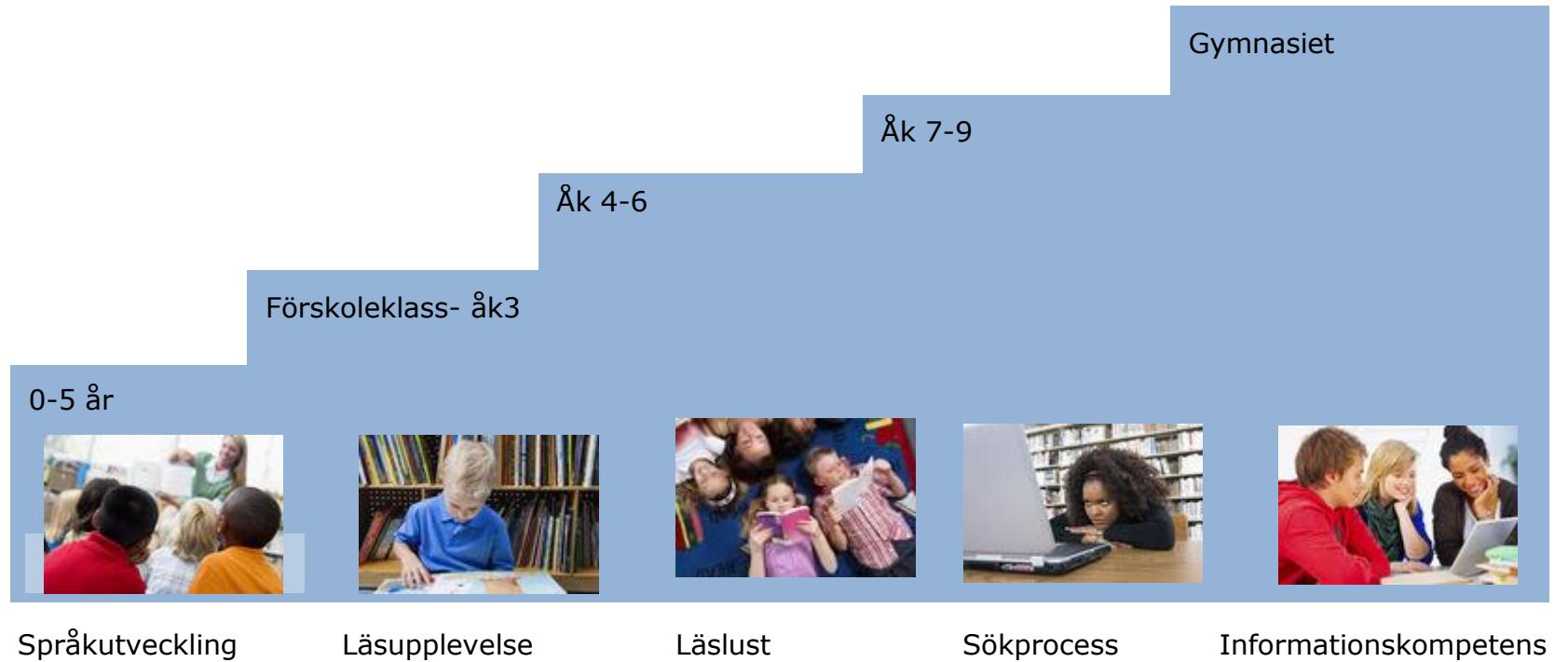
Målinriktat utvecklingsarbete vid samtliga skolor, i enlighet med skolbiblioteksplanen.

Årlig uppföljning med analys och förbättringsåtgärder inför nästa läsår ska ingå som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Kunskapsstegen

vägen till läslust och informationskompetens

Skolbibliotekets roll i lärandet

Kunskapsstegen

bygger på en helhetssyn rörande skolbibliotekets roll för lärande i alla åldrar.

Skolbiblioteken, tillsammans med folkbiblioteket, har satt upp gemensamma mål för en positiv utveckling för läslust och informationskompetens.

På varje steg i Kunskapsstegen (se bild på föregående sida) finns aktiviteter som – genom samarbete skola och skolbibliotek - ska genomföras.

Skolan, skol- och folkbibliotek och andra aktörer ska verka för att:

- öka barns och ungdomars läslust, läskunnighet och läsförståelse
- öka barns och ungdomars förmåga att söka, värdera och använda information

Nyckeltal

Läsåret 2015/2016

100 % av förskolorna ska ha genomfört minst en språkutvecklande aktivitet i samarbete med folkbiblioteket.
100 % av skolorna ska genomföra minst ett samarbete (skola – skolbibliotek) kring en läsinspirerande aktivitet.
100 % av skolorna har digital utlåning.

Läsåret 2016/2017

100 % av förskolorna ska ha genomfört minst en språkutvecklande aktivitet i samarbete med folkbiblioteket.
100 % av skolorna, i samtliga stadier och skolformer, ska genomföra minst ett samarbete (skola – skolbibliotek) kring en läsinspirerande aktivitet.
100 % av skolorna ska genomföra minst ett samarbete (skola – skolbibliotek) kring informationskompetens.

Läsåret 2017/2018

100 % av förskolorna ska ha genomfört minst en språkutvecklande aktivitet i samarbete med folkbiblioteket.
100 % av skolorna, i samtliga stadier och skolformer, ska ha ett etablerat* samarbete med skolbiblioteket gällande läsinspirerande aktiviteter.
100 % av skolorna ska genomföra minst ett samarbete (skola – skolbibliotek) kring informationskompetens.

Läsåret 2018/2019

100 % av förskolorna ska ha genomfört minst en språkutvecklande aktivitet i samarbete med folkbiblioteket.
100 % av skolorna, i samtliga stadier och skolformer, ska ha ett etablerat* samarbete med skolbiblioteket gällande läsinspirerande aktiviteter.
100 % av skolorna har ett etablerat* samarbete (skola – skolbibliotek) kring informationskompetens.

*med ”etablerat” avses att samarbetet ingår som en del i den pedagogiska planeringen av ex. läsinspirerande aktiviteter.

Läsåren 2015/2016 – 2018/2019, över perioden

Antal lån (per elev) ska öka med 10 %.

15 % av den totala mediabudgeten ska vara till inköp lättlästa böcker.

Inköp av medier på andra språk än svenska ska stå i förhållande till antalet elever med annat modersmål än svenska.

Andelen inköp baserat på inköpsförslag från elever ska öka.

100 % av skolorna, i samtliga stadier och skolformer, ska årligen genomföra minst en aktivitet för ökad elevmedverkan.